

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 157/2024-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zastúpeného JAVOR – TOKÁR advokátska kancelária, s.r.o., Stará Vajnorská cesta 37, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/92/2004 a postupu Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 9Co/619/2015 a sp. zn. 11Co/203/2018 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/92/2004 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Okresnému súdu Galanta **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. 12C/92/2004 konal bez zbytočných prietahov.
- Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **4 000 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Galanta **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Okresný súd Galanta **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšných častiach ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 23. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/92/2004 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9Co/619/2015 a sp. zn. 11Co/203/2018. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu a krajskému súdu konať bez zbytočných prieťahov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadost'učinenia v sume 10 000 eur a náhradu trov konania, ktoré má vyplatiť sťažovateľovi krajský súd.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a zo zistení ústavného súdu vyplýva, že žalobou zo 6. februára 2004 sa žalobca [REDAKOVANÉ] domáhal od sťažovateľa ako žalovaného v 1. rade náhrady škody špecifikovanej v žalobe z titulu zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla Seat Alhambra s evidenčným číslom [REDAKOVANÉ] z dopravnej nehody z 5. februára 2002.

3. Okresný súd medzitýmnym rozsudkom sp. zn. 12C/92/2004 z 3. marca 2014 rozhodol tak, že „žalovaný v 2. rade zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla... a poisťovňa Kooperativa a. s., Vienna Insurance group je povinná žalobcovi uhradiť vzniknutú škodu...“. Doplnčacím rozsudkom č. k. 12C/92/2004-592 z 2. júna 2014 okresný súd doplnil medzitýmny rozsudok o výrok v znení: „Zodpovednosť žalovaného v 1. rade za škodu spôsobenú prevádzkou motorového prostriedku – motorového vozidla Seat Alhambra, evidenčné číslo [REDAKOVANÉ] z dopravnej nehody zo dňa 5. 2. 2002 nebola preukázaná.“

4. Sťažovateľ podaním z 10. júla 2015 vyčíslil náhradu trov konania v sume 51 128,23 eur. Okresný súd uznesením č. k. 12C/92/2004-664 z 5. októbra 2015 vo výroku I konanie vo vzťahu k žalovanému v 1. rade (sťažovateľovi) zastavil. Vo výroku II mu nepriznal nárok na náhradu trov konania. Sťažovateľ podal proti výroku II tohto uznesenia odvolanie, pričom odvolacie konanie bolo vedené krajským súdom pod sp. zn. 9Co/619/2015. Spis bol však vrátený okresnému súdu 18. februára 2016 bez rozhodnutia o odvolaní v zmysle § 209 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) s tým, že okresný súd mal predložiť spis odvolaciemu súdu až po rozhodnutí vo veci samej.

5. Dňa 24. mája 2018 žalobca zobral žalobu v celom rozsahu späť v dôsledku uzatvorenia mimosúdnej dohody o urovnaní, keďže došlo k vysporiadaniu jeho nárokov plnením zo strany intervenienta. Okresný súd uznesením č. k. 12C/92/2004-855 z 11. júna 2018 konanie zastavil. Žalovanému ani intervenientovi náhradu trov konania nepriznal. Proti uzneseniu podal žalovaný odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 11Co/203/2018-981 z 30. septembra 2019 tak, že uznesenie v napadnutom výroku potvrdil. Žalobcovi a intervenientovi nárok na náhradu trov konania nepriznal. Uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 12. novembra 2019. O odvolaní sťažovateľa proti výroku II uznesenia č. k. 12C/92/2004-664 z 5. októbra 2015 do dňa podania ústavnej sťažnosti rozhodnuté nebolo.

6. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 157/2024-14 z 20. marca 2024 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

7. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že po následnom obnovení spisu v elektronickom registri okresného súdu a vykonaní potrebných procesných úkonov bol spis 15. apríla 2024 predložený krajskému súdu na účely rozhodnutia o odvolaní sťažovateľa. Odvolacie konanie je vedené na krajskom súde pod sp. zn. 22Co/17/2024. O odvolaní dosiaľ rozhodnuté nebolo.

II. Argumentácia sťažovateľa

8. Podstata sťažnostnej argumentácie spočíva v porušení označených práv podľa ústavy a dohovoru zbytočnými priet'ahmi spôsobenými konajúcimi súdmi, ktoré boli spôsobené nečinnosťou súdu, a to aj napriek opakovaným sťažnostiam sťažovateľa vrátane sťažnosti proti nerozhodnutiu o odvolaní proti rozhodnutiu súdu o trovách konania. Nerozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu z 5. októbra 2015 po viac ako ôsmich rokoch od jeho podania nie je odôvodniteľné žiadnymi dôvodmi na strane konajúceho súdu a predstavuje obzvlášť hrubé porušenie práv sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných priet'ahov.

9. Poukazujúc na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej sa má na konanie prihliadať ako na jeden celok, sťažovateľ konštatoval, že nerozlišuje medzi úkonmi a nečinnosťou súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, pričom na rozhodnutie o odvolaní je príslušný krajský súd.

III. Vyjadrenie okresného súdu, krajského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

10. Z vyjadrenia predsedu okresného súdu v podstatnom vyplýva, že konanie bolo zastavené uznesením č. k. 12C/92/2004-855 z 11. júna 2018. Po právoplatnosti zastavenia konania, ktorá nastala 26. júla 2018, bol spis 10. januára 2020 uložený do archívu. Na základe žiadosti ústavného súdu došlo 12. marca 2024 k obnoveniu spisu v elektronickom registri a následnému predloženiu veci na súd druhej inštancie na účely rozhodnutia o odvolaní.

11. Predsedovi okresného súdu bol spis pridelený ako zákonnému sudcovi 23. apríla 2019, teda až po tom, ako došlo k právoplatnému zastaveniu konania. V spise boli realizované už iba záverečné úpravy. Následne po podaní sťažovateľa bolo zistené, že vec nebola predložená súdu druhej inštancie s odvolaním sťažovateľa proti rozhodnutiu o trovách konania, ktoré bolo podané v čase, keď vo veci rozhodoval druhý zákonný sudca.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

12. Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení poukázal na celkovú dĺžku oboch odvolacích konaní, ktoré boli v minulosti na krajskom súde vedené. V súvislosti s konaním vedeným pod sp. zn. 9Co/619/2015 uviedol, že vec napadla krajskému súdu 20. novembra 2015 a bola skončená 26. januára 2016, teda po troch mesiacoch. Spis bol vrátený okresnému súdu 18. februára 2016. Druhýkrát bolo odvolacie konanie vedené pod sp. zn. 11Co/203/2018, keď vec napadla krajskému súdu 18. septembra 2018 a bola skončená potvrdením rozhodnutia okresného súdu 30. septembra 2019. Odvolacie konanie teda trvalo v dĺžke jedného roka.

13. Podľa názoru predsedu krajského súdu v oboch odvolacích konaniach krajský súd konal v obvyklých a štandardných lehotách a všetky úkony, ktoré boli uskutočnené, smerovali k rozhodnutiu vo veci samej. Celková dĺžka odvolacích konaní zodpovedá nápadu aj zaťažnosti sudcov v uvedenom období, v ktorom neboli zistené subjektívne priet'ahy. Vecne išlo o náročnejšiu vec týkajúcu sa náhrady škody. Sudcovia pri vybavovaní vecí postupujú podľa časového údajia ich

nápadu, aby obmedzili podozrenia z korupcie alebo klientelizmu. Predseda krajského súdu nepovažuje ústavnú sťažnosť vo vzťahu ku krajskému súdu za dôvodnú.

III.3. Replika sťažovateľa:

14. Vzhľadom na obsah vyjadrení okresného súdu a krajského súdu a skutkové zistenia ústavného súdu ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na zaujatie stanoviska k daným vyjadreniam a pristúpil k meritórnemu posúdeniu dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

15. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote je založená na nečinnosti okresného súdu a krajského súdu v súvislosti s odvolaním sťažovateľa proti výroku II uznesenia okresného súdu č. k. 12C/92/2004-664 z 5. októbra 2015, o ktorom nebolo ku dňu podania ústavnej sťažnosti rozhodnuté.

16. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

17. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

18. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (m. m. II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

19. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá,

ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

20. Predmetom napadnutého konania v kontexte uplatnených sťažnostných námietok je postup súdu, resp. rozhodovanie o odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o nároku na náhradu trov konania. Rozhodovanie o trovách konania je bežnou súčasťou rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

21. Pri hodnotení správania sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že správanie sťažovateľa nemalo vplyv na skutočnosť, že okresný súd opätovne nepredložil spis na rozhodnutie krajskému súdu o odvolaní sťažovateľa.

22. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bol postup konajúceho súdu. V kontexte sťažnostnej argumentácie je pre ústavný súd významné, že odvolanie sťažovateľa, ktorým napadol výrok II uznesenia z 5. októbra 2015 v zmysle § 205 ods. 2 písm. d), f) OSP, bolo okresnému súdu doručené 11. novembra 2015. Okresný súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní 18. novembra 2015. Odvolacie konanie bolo vedené pod sp. zn. 9Co/619/2015. Krajský súd vec vrátil okresnému súdu bez rozhodnutia o odvolaní v zmysle § 209 ods. 2 OSP, pričom mu uložil, aby napadnuté uznesenie, odvolanie a spisový materiál predložil krajskému súdu opätovne po rozhodnutí vo veci samej. Okresný súd vo veci samej rozhodol tak, že uznesením konanie zastavil. Následne bolo vedené na krajskom súde odvolacie konanie pod sp. zn. 11Co/203/2018, ktoré však bolo iniciované odvolaním iného žalovaného a smerovalo proti uzneseniu o zastavení konania z 11. júna 2018. Po rozhodnutí o predmetnom odvolaní uznesenie o zastavení konania nadobudlo právoplatnosť, spis bol presunutý do archívu, konanie bolo považované za právoplatne skončené bez toho, aby bolo rozhodnuté o odvolaní sťažovateľa.

23. Je zrejmé, že okresný súd rezignoval na splnenie povinnosti uloženej odvolacím súdom, pričom je bez právneho významu skúmať dôvody tejto nepozornosti na strane okresného súdu. Výsledkom uvedeného je však skutočnosť, že právna neistota sťažovateľa trvá už 8 a pol roka. Okresný súd síce po preverovaní stavu konania ústavným súdom následne predložil spis krajskému súdu 15. apríla 2024, čo ho však nezbaňuje zodpovednosti za tento hrubý procesný prešľap.

24. Ústavný súd preto bez ďalšieho konštatuje, že okresný súd porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

25. Keďže ústavný súd je v zmysle § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti, ústavný súd nebol oprávnený vysloviť príkaz konať vo vzťahu ku krajskému súdu v súvislosti s aktuálnym odvolacím konaním vedeným pod sp. zn. 22Co/17/2024, ktoré nebolo predmetom ústavnej sťažnosti. Vzhľadom na to, že po rozhodnutí krajského súdu bude na procesné úkony súvisiace s doručovaním rozhodnutia krajského súdu príslušný práve okresný súd, ústavný súd vyslovil príkaz konať vo vzťahu k okresnému súdu (bod 2 výroku tohto nálezu).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

26. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020).

27. Sťažovateľ žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 10 000 eur od krajského súdu. Vzhľadom na to, že k porušeniu označených práv došlo výlučne nečinnosťou okresného súdu, ústavný súd považoval v okolnostiach prejednávanej veci za spravodlivé a primerané priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 4 000 eur od okresného súdu, ktoré je okresný súd povinný zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku tohto nálezu). V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadosťučinenia návrhu sťažovateľa nevyhovelo (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

28. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 856,75 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v roku 2024 podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2024 v sume 343,25 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2024 v sume 13,73 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma náhrady trov konania tak predstavuje sumu 856,75 eur vrátane dane z pridanej hodnoty, keďže právny zástupca sťažovateľa je jej platcom. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci náhrady trov konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2024

Libor Duľa
predseda senátu